

HILVERSOMS HISTORIE

Het landhuis Trompenburg en zijn bewoners

door
Wilfried Pott

Wilfried Pott is vele lezers al bekend door het artikel dat hij in Eigen Perk schreef over de villa Wisseloord en zijn bewoners.¹ Voor de nieuwe abonnees toch een korte introductie.

Pott werd geboren in 1931 te Scheveningen. Als psycholoog werkte hij vooral aan de begeleiding van het voortgezet onderwijs en was hij directeur van de Dr. J.F. van Hengel Stichting. Hij werkte mee aan de voorbereidingen van de laatste twee lustrumvieringen van Albertus Perk.

Het onderzoek naar de bewoners van Wisseloord kwam voort uit een verzoek vanuit Duitsland om inlichtingen over Theodor Zum Gahr, die vanuit Westfalen naar Hilversum was vertrokken. Dat leidde tot het eerste artikel. De reactie hierop vanuit Duitsland was dermate positief, dat de auteur werd uitgenodigd door het Westfälische Gesellschaft Für Genealogie und Familienforschung te Munster (Westfalen) om aldaar een lezing te geven. Dat gebeurde in maart j.l.

Het onderstaande artikel is in zekere zin een vervolg op het eerste. Het voorspel en de redenen die ertoe leidden dat de meisjes Zum Gahr van Wisseloord naar Trompenburg gingen, zal uitvoeriger uit de doeken worden gedaan. Ook aan andere bewoners en eigenaren van Trompenburg wordt aandacht besteed.

Financiële verwickelingen in de familie Moorman

Tussen 1887 en 1890 veranderden de levensomstandigheden van de dochters Zum Gahr fundamenteel. Hun beide ouders en de zorgzame stiefgrootmoeder ontvielen hen. Hun materiële verzorging moest worden geregeld, daar de financiële verhouding tussen de broers en zusters Moorman, stiefkinderen van Anton Sinkel een onontwaaarbaar karakter kreeg.

De weduwe Sinkel overleed in 1859. Haar stiefzoon Gerhard Eduard Moorman, die huize Peking in Baarn van koning Willem II had gehuurd, erfde van haar Hilveroord. Later ging hij

daar wonen. Samen met zijn zwager, de in Manchester geboren reder James Barge dreef hij een handelsfirma op Indië. James Barge, die met zijn schoonmoeder, mevrouw de weduwe Sinkel, ook op Hilveroord heeft gewoond, overleed op reis te Wiesbaden in 1871. De firma Barge-Moorman gaat kort daarop in liquidatie.

Gerhard Eduard Moorman heeft op dat moment een bedrag van f 310.000,- van zijn zus Maria Agnes Moorman, de eigenaresse van Wisseloord, ondershands geleend. Hij geeft eind 1875 onduidelijke afrekeningen, waarbij van rentebetaling niets blijkt. In maart 1876 schrijft Maria Agnes aan haar broer: *Lieve Broeder, Het moet U verwonderen dat ik nu schriftelijk en niet mon-*

Gerhard Eduard Moorman
* 19.10.1807 Mettingen
† 2.1.1888 Hilveroord, Hilversum

deling tot U kom en wederom gelijk i.l. jaar over de vorm van een schriftelijk debetbewijs maal.....; het deed mij eens in het wetboek kijken, ik lees daarin: "een schriftelijk bewijs een twist voorkomend middel". Het is daarom dat ik U voorstel, nadat Gij alles bedaardjes hebt ingezien, inliggende obligatie... te ondertekenen.

Henri Eduard Moorman

Ook de vele neven Moorman en Barge wisten "tante Lipman" te vinden voor hun financiële behoeften. Bedragen tussen de 35 en 45 duizend gulden kregen zij geleend.¹

Een van de neven Henri Eduard Moorman, moest nadat zijn zaken slecht gingen op last van vader Gerhard Eduard zelf de kost gaan verdienen. Hij dreef een wijnhandel aan de Emmastraat 19, waar thans notaris Davina is gevestigd. Hij noemde de villa: *Huize Bordeaux*. Van Maria Agnes Moorman had hij op 3 febr. 1888, een maand na de dood van zijn vader, een hypotheek van f 12.000, – a 3% rente gekregen. Hui-

ze Bordeaux was bekend om zijn joyeuse wijnproeverijen. Om de gasten waardig te ontvangen werd er een marmeren vloer op een houten vlonder gelegd. Grote leveringen aan familie, jacht- en bridgevrienden hebben niet gunstig tot het bedrijfsresultaat bijgedragen. Hij was zeer bevriend met Theodoor Zum Gahr, door wie hij aan zijn vrouw Clementine Godfrieda Bocker gekomen zou zijn. Beide boezemvrienden golden als bonvivanten.

Theodoor Zum Gahr

Van Theodoor Zum Gahr weten wij niet veel. Als man zonder beroep blijft hij schimmig. Het verhaal dat zijn vader burgemeester in Vorhelm in Münsterland zou zijn geweest berust waarschijnlijk op een vertaalfout. Bij de huwelijksakte van Theodoor Zum Gahr bevond zich een in het Duits gestelde akte van het overlijden van zijn vader: Schulze Anton Zum Gahr. Het moeilijk te vertalen woord Schulze is ambtelijk vertaald in schout. Dit gaat voorbij aan het typisch westfaals

Henri Eduard Moorman
• 13.12.1845 Brighton
† 16.3.1897 Hilversum

Maria Agnes Lipman-Moorman
• 13.3.1813 Mettingen
† 2.4.1890 Wisseloord, Hilversum

gebruik, waarbij boeren van bepaalde grote boerderijen zich Schulze konden noemen. He-
laas is ook het verhaal dat Theodoor in Münster
gestudeerd zou hebben aan het wankelen ge-
raakt. Onderzoek heeft vastgesteld, dat hij daar
nimmer is ingeschreven geweest.³

De nalatenschap van Maria Agnes Moorman
Toen Gerhard Eduard Moorman op Hilveroord
overleed, besefte zijn zus Maria Agnes Lipman-
Moorman, dat de geleende bedragen niet meer
opvorderbaar zouden zijn. In haar testament ver-
maakte zij daarom vooral kwijtschelding van
schulden aan haar neven. En voorzover nog van
legateringen sprake was, dan aan de kinderen
van de neven met het beding dat de vader het
vruchtgebruik zou hebben. De bedragen wer-
den zorgvuldig vastgelegd in kerkelijke of liefda-
dige obligaties. Neef Ferdinand Theissing dien-
de daarop toezicht te houden.²

Zij gaf legaten aan haar aangehuwde kinde-
ren Lipman, het R.K. onderwijs te Kortenhoeef en

Ferdinand C.A.M. Theissing
• 20.7.1843 Münster
† 29.1.1919 Den Haag

Hilversum, liefdadige instanties te Amsterdam
en Hilversum en aan de gemeente Hilversum
f 1000,- om onder de behoeftigen van alle ge-
zindten te verdelen. Al haar overige bezittingen
liet zij na aan haar aangehuwde dochter Sophia
Zum Gahr-Lipman. Deze was door het overlijden
van Theodoor Zum Gahr op Wisseloord in janua-
ri 1887 weduwe geworden. Daarna verslechter-
de haar psychische toestand zodanig, dat zij in
oktober 1889 blijvend werd opgenomen in de
psychiatrische kliniek te Vught. Tot curator van
Sophia Zum Gahr en voogd van de kinderen
werd de huisvriend van de familie, pastoor van
Soest te Kortenhoeef benoemd. Tesaamen met de
deken van Hilversum Pastoor Jansen en Ferdin-
and Theissing werd pastoor van Soest ook be-
last met de executie van het testament. Ferdin-
and Theissing was gehuwd met Josephine
Moorman, dochter van van Gerhard Eduard
Moorman.

De nalatenschap van Gerhard Eduard Moorman

Op last van Ferdinand Theissing werden in het-
zelfde najaar de goederen van Eduard Moor-
man geveild. Heideveld, gelegen aan de Soest-
dijkerstraatweg, viel op 22 oktober 1890 toe voor
een bedrag van f 10.600,- aan de muntmeester
v.d. Wall-Bake. Op 19 nov. 1890 geschiedde de
overdracht van "Hilveroord", vanouds "Hoorne
Boeg" voor f 13.500,-; met andere percelen te
samen voor f 20.595,-. Het huis Hilveroord was
al rond 1825 in familiebezit.⁵ Anton Sinkel en zijn
tweede vrouw Maria Agnes ten Brink woonden
er tesaamen met de kinderen Moorman, die uit
het eerste huwelijk van moeder geboren waren.

De roerende goederen van Eduard Moorman
waren reeds eerder in het voorjaar 1888 geveild
voor een gezamenlijk bedrag van f 11.910,10.

De totale opbrengst was bij lange niet vol-
doende om aan de schulden van de nalaten-
schap te voldoen. In feite liet Eduard Moorman
een failliete boedel na. Later zullen ook de erven
van de weduwe Elise Barge-Moorman, die in
1894 in haar villa aan de Utrechtseweg 1 over-
leed, van hun vordering op de Firma E. Moor-
man afzien.

Toen de goedgeefse en krachtdadige Maria
Agnes Moorman in het voorjaar van 1890 stierf
nam pastoor van Soest het heft verder in han-

N. 144: Ontvangst voor Ingebruik zijtlijfent en over openbare vijfentwintig Cent. - Afschep, 23 April 1888. *de ontvanger van de overblijfselen.*

CATALOGUS
VAN DE VEILING DER
MEUBELAIRE GOEDEREN,
GLAS- EN AARDEWERK,
LIJNEN GOED,
Goud en ZILVER, OUD PORCELEIN,
en voorraad WIJN;

BENEVENS

een span Paarden, Rijtuigen en Tuigen,
en ongeveer 2000 BLOEMEN en PLANTEN in potten,

ALLES BEHOORENDE TOT DE NALATENSCHAP VAN

den WelEdelGeboren Heer G. E. MOORMANN,

waarvan de openbare verkooping zal plaats hebben op

Maandag 23 April,

Woensdag 25 April, Donderdag 26 April,

Vrijdag 27 April, Maandag 30 April,

Dinsdag 1 Mei en Woensdag 2 Mei 1888,

telkens des voormiddags ten 10 ure precies,

TEN OVERSTAAN VAN DE NOTARISSEN

PERK EN WIEGMAN,

OP DE BUITENPLAATS „HILVEROORD” ONDER HILVERSUM.

TE BEZICHTIGEN:

Particulier: Zondag 15 en Maandag 16 April,

Publiek: Dinsdag 17 en Woensdag 18 April,

telkens van 10—4 ure.

uitgezonderd des Zondags, alsdan van 12—5 ure.

Gerhard Eduard Moorman
P.P.

den. Alle roerende en onroerende goederen van haar nalatenschap werden te gelde gemaakt. Wisseloord werd verkocht op 12-11-1890 voor f 43.000,-.⁴ Het totale vermogen dat aan Sophia Zum Gahr en indirect aan de kinderen toeviel moet een kleine f 300.000,- waard geweest zijn.

De bewoners van de Trompenburg

De twee jongste zusjes Tonny en Theo verhuisden met de inmiddels uit Venray teruggekeerde Maria in december 1990 naar 's-Graveland, waar pastoor van Soest het Landgoed Trompenburg gehuurd had.

De geschiedenis van het landhuis en zijn bewoners is tot medio 18e eeuw min of meer bekend. Verleden jaar is in dit tijdschrift de periode beschreven van 1770 tot 1832, toen de families Straalman en van IJsseldijk er woonden.¹

Na de dood van Cornelis van IJsseldijk in 1832, wensten zijn weduwe en zijn dochter hun boedel te scheiden. Cornelis Jacobus van Bommel kocht toen het merendeel van de bezittingen,

Mr. Cornelis Jacobus van Bommel

* ±1795 Haarlem, overlijdt als weduwnaar op de Trompenburg op 31 mei 1861.

gen, met uitzondering van het gebied rond Wisseloord. Hij bewoonde de huizing tot zijn dood in 1861. Zijn ongehuwde dochter Catharina Cornelia Jeanette Henriëtte van Bommel bleef er nog een tijdje wonen. Daarna volgen afgewisseld met leegstand, een reeks bewoners, die het pand voor slechts korte tijd van mejuffrouw van Bommel huurden.⁶

1. Van april 1864 tot mei 1866: Adolf George Warne van Palland;
2. aansluitend tot april 1869: Peter Anthony Clifford Oetgens van Waveren Pancras, gehuwd met Agneta Maria Filet, 7 kinderen, schoonmoeder, behuwdtante, koetsier, knechten en dienstbodes;
3. van maart 1877 tot 1876: Haco Albert Spandau, gehuwd met Charlotte Aleida van Maanen met 5 kinderen, koetsier, palfrenier en dienstbodes;
4. van maart 1877 tot haar overlijden op 22 april 1882 Maria Schmedding, weduwe van Hendrik Rapman, met dochter, zoon en kleinzoon. Mogelijk zijn deze laatsten, die er zonder dienstpersoneel woonden, beheerders geweest.
5. De laatste huurders van Mejuffrouw van Bommel waren vanaf 27 december 1890 de gouvernante Josephine Trip, met de meisjes Zum Gahr.

5 zusjes en mijnheer pastoor

Zo beschreef dominee A.D. Wumkes in november 1990 in "In de Gloriosa" het merkwaardig samenwonen van de 5 meisjes Zum Gahr op de Trompenburg.⁷ Nu is het nooit een '5 Madelhaus' geworden, want de meisjes hebben er nooit allen tegelijk gewoond. Ook pastoor van Soest woonde gewoon in zijn eigen pastorie te Kortenhoef.

Het huis moet pastoor van Soest ideaal hebben geleken. Het was dicht bij hem in de buurt, en de meisjes leefden op het kasteeltje met zijn slotgracht in een overzichtelijke situatie. Alleen binnen waren er problemen met de plafondschilderingen. De pastoor achtte die niet geschikt om door zijn pupillen te worden aanschouwd. In een van de kamers van de Trompenburg is het plafond beschilderd met een allegorische voorstelling van de hand van schilder Johannes Voorhout. De centrale figuur is een

Pastoor van Soest zittend. Hij hield veel van de jacht. Theodor Zum Gahr en Henri Eduard Moorman gingen vaak met hem mee.

majestueuze, op de wolken tronende vrouwen-gestalte. Zij stelt Moeder Aarde voor als de Alvoedster. De schilder beeldde haar af met dubbele boezem. Er zweeft ook een bekoorlijke vrouwenfiguur gekroond met de morgenster, die de dageraad verbeeldt. Pastoor van Soest wist raad. Hij liet de vrouwenfiguren van sluiers voorzien, opdat niemand van de wijs zou worden gebracht. Ook de beelden in de nissen aan de voet van het gebouw, die de seizoenen voorstellen werden verwijderd en opgeslagen.

De opvoeding van de meisjes heeft voor een belangrijk deel te Venray plaats gehad. In gegoede R.K. kringen werden de dochters voor hun vorming naar het pensionaat van de zusters Ursulinen te Venray gestuurd. De jongens gingen in de regel naar de paters Jezuïten te Katwijk.

Het nogal internationale internaat te Venray had veel leerlingen uit Duitsland, waar door de Kulturkampf in Pruisen de kloosterlingen waren verjaagd en het katholiek onderwijs verboden was. Maar er waren ook leerlingen uit België en nogal wat kinderen, waarvan de ouders in Indië vertoefden.

De voertaal was er Frans. Wanneer de kinderen betrappt werden op Nederlands spreken moesten zij strafregels schrijven: *Le français est la langue de la maison, et les élèves sont tenues à s'en servir.* Het talenonderwijs domineerde: 10 uur Frans, 5 uur Engels en 5 uur Duits per week.⁸

Maria Zum Gahr wordt kloosterlinge

De oudste, Maria, die nog twee jaar op de Trompenburg verbleef vertrok in oktober 1892 opnieuw naar Venray. Zij trad in bij de zusters Ursulinen. Maria ontving de kloosternaam Brigitte. In 1894 maakte zij haar testament op. Zij stichtte een fundatie voor de kerk te Kortenhoeve en schonk een kerkraam.⁹ Een fundatie stichtten betekende een bepaald bedrag aan de kerk schenken onder beding dat daarvoor gedurende bepaalde tijd of altijd (in perpetuum) missen werden opgedragen. Op het 5e raam aan de noordzijde kan men de heiligen Ursula en Brigitta afgebeeld zien, met daaronder de initialen MA en ZG van Maria Anna Zum Gahr. Mère Brigitte behoorde tot de eerste groep van negen zusters van de Ursulinen, die naar Batavia vertrok in januari 1898. Zij overleed reeds op 24 juni 1904 in Soerabaja.

Maria Zum Gahr: Mère Brigitte
 • 13.9.1873 Wisseloord, Hilversum
 † 24.6.1904 Soerabaja

Agnes huwt met Dion Koolen

Van een zoon van Agnes Zum Gahr weten wij, dat zij de tijd op Trompenburg zeer positief heeft ervaren.¹⁰ Zij was vol waardering voor pastoor van Soest, die een zeer zorgvuldig voogd was, en voor de zeer beschaafde gouvernante Fien Trip. De meisjes werden op de Trompenburg van de wereld afgescheiden gehouden. Alleen op de omgevende gracht van het landhuis mocht worden geschaatst. De koetsier Roel Smit leerde het haar, evenals het van de bok rijden met aangespannen paarden.

Agnes huwde als eerste, in januari 1897, met de advocaat Dion Koolen. Het huwelijksdiner met twaalf gangen, begeleid door twee soorten Champagnes, drie likeuren, één witte wijn en vijf exquisite rode wijnen, vond plaats in de grote Trompzaal van Trompenburg. De wijnen waren afkomstig van de wijnhandel Henri Eduard Moorman. Bruidegom Dion Koolen was zeer actief in de r.k. politiek. In de jaren twintig werd hij de eerste r.k. voorzitter van de Tweede Kamer. Daarna werd hij minister van Arbeid in het eerste kabinet Colijn.

Agnes Zum Gahr (* 1.7.1876 Wisseloord, Hilversum) en Dion Koolen (* 21.1.1871 Rijswijk) voor de Trompenburg op 12.1.1897.

De Trompzaal aan de zuidzijde van Trompenburg in het voorjaar van 1992.

Fietje huwt met Fons Theissing

Als tweede huwde Fietje in juni 1898 met Fons Theissing. Hij was een zoon uit het eerste huwelijk van Ferdinand Theissing. Ferdinand was ook goed bekend met de familie Koolen. Een tijdlang had hij samen met Adriaan Koolen, een broer van Dion, een firma gedreven. Door zijn tweede huwelijk met Josephine Moorman, was hij met de Moormannen verwant geraakt. Als de vrouwde neef van Maria Agnes Moorman beredderde hij samen met zijn *eerwaarde vriend* pastoor van Soest haar nalatenschap. Het echtpaar Theissing-Zum Gahr vertrok naar Utrecht. Enkele dagen na de geboorte van hun zoon Theo overleed Fietje op 30 maart 1899. Waarschijnlijk was het Pastoor van Soest, die haar op het bidprentje beschrijft als: *eenvoudig, gelovig, oprecht, minzaam, zacht en opofferend*. In september komt de baby naar de Trompenburg, om door de beide nog ongehuwde tantes te worden verzorgd. Vader Fons Theissing woonde inmiddels ook weer in 's-Graveland.

Fietje Zum Gahr (* 17.10.1877 Wisseloord, Hilversum) huwt op 1.6.1898 met Fons Theissing (* 19.12.1871 St.Pieters Leeuw).

Theo huwt haar zwager Fons Theissing

De jongste van de zusjes Theo Zum Gahr werd zijn nieuwe bruid. Hij huwde haar op 1 mei 1901. De getuigen waren Ferdinand Wilhelm Theissing, oudere broer van de bruidegom, en Joh Leonardus Meckmann, die tenslotte op 10 februari 1903 met Tonny Zum Gahr zou trouwen. Over de bruiloft van Theo laten wij de heer Wumkes weer aan het woord:⁷ *De trouwdag eindigde met een anticlimax. Als slot zou een vuurwerk worden afgestoken. Vrienden hadden een bootje gehuurd, de lading was aan boord en op de brede gracht zou het plaats vinden. Het Zuider-einde was er voor uitgelopen. Maar wat gebeurde? Een van de jongelui was onhandig. Het eerste stuk vuurwerk viel brandend terug in de boot en met een geweldige explosie stond in een oogwenk de hele voorraad in lichterlaaie. De bemanning sprong overboord en sloop druipend en beschaamd het huis binnen.*

Het huwelijk van Theo was uit de aard van de persoon van Theissing avontuurlijk. Hij paarde

Theo Zum Gahr (* 16.11.1880 Wisseloord, Hilversum) huwt op 1.5.1901 met haar zwager Fons Theissing, die weduenaar geworden was.

AMSTERDAM, 29 October

1907.

Briefhoofd van een van de ondernemingen van Fons Theissing.

ondernemendheid aan onbezonnenheid. Hij ging in Frankrijk wonen en kocht er een wijnchateau zonder van wijnbouw veel te weten. Hij gold als zeer aardig, maar een fantast, die in alles mislukte. Hij kwam er bij de verdeling van de nalatenschap van zijn schoonmoeder Sophia Zum Gahr-Lipman het beste uit, daar hij twee erfdelen verkreeg. Eén portie verkreeg hij via zijn vrouw Theo, en één via zijn zoon Theo uit zijn huwelijk met Fietje.¹¹ Deze zoon Theo overleed door een niet geheel duidelijk ongeluk tijdens de jacht op 27 september 1919 op twintigjarige leeftijd.

Fons Theissing stierf verarmd tijdens de tweede Wereldoorlog in Frankrijk. Zijn weduwe Theo Theissing-Zum Gahr keerde naar Nederland terug.

Tonny huwt Jan Meckmann

Het laatste huwelijk op de Trompenburg was dat van het vierde zusje, Tonny, met Mr. J.L.M. Meckmann. Dion Koolen en de oudere halfbroer van de bruidegom, Mr. Eugène Gompertz waren getuigen.

Bruidegom Jan Meckmann had zijn jeugd in Hilversum doorgebracht. Hij stamt uit het gezin Meckmann-Greve woonde er op de Hoge Naarderweg 8. Catharina Greve was voor haar huwelijk met Jan Nicolaas Meckmann weduwe geworden van P.H. Gompertz. Drie zonen Gompertz uit het eerste huwelijk van moeder maakten deel uit van het gezin. Lodewijk van Deysse

heeft de jongens Gompertz beschreven. Hij had heilig ontzag voor de knapen.¹²

Bij Tonny openbaarde zich twee jaar na haar huwelijk een zware longtuberculose. Voor genezing verbleef zij de volgende zestien jaren langdurig in Zwitserland. Door haar zoon wordt zij beschreven als een lieve, uitermate intelligente en zeer belezen vrouw, muziek liefhebbend en op latere leeftijd zeer actief. Wij moeten haar niet al te kwijnend voorstellen, want uitsluitend voor haar plezier behaalde zij een rijbewijs als vrachtwagenchauffeur.¹³ De bekwame jurist Meckmann heeft het tot lid van de Hoge Raad der Nederlanden gebracht.

De Trompenburg wordt geveild

Na het laatste huwelijk wordt de Trompenburg ontruimd. In de Gooi en Eemlander van 7 april 1904 schrijft A. Perk: *Jammer dat de nissen aan de voet der voorzijde van het gebouw, door overdreven pruderie, voor eenige jaren grotendeels beroofd zijn van de beelden, die het geheel zoo verlevendigen. Het is te hopen, dat het gebouw en zijn omgeving, waaraan zoovele roemruchtige herinneringen zijn verbonden, in goede handen moge vallen.*

Een maand later op 10 mei 1904 wordt voor notaris Karel Jan Perk in de Foyer van het concertgebouw aan de Kerkbrink het Landgoed Trompenburg geveild. Het bestaat uit Heerenhofstede met Stal, Vijver, Open plaats, Tuin,

Tonny Zum Gahr (* 17.8.1879 Wisseloord, Hilversum) huwde als laatste vanuit de Trompenburg met Mr. Jan Meckman (* 17.3.1878 Amsterdam). Hier het echtpaar met hun drie zonen, Jan Theodoor (* 1903); Anton Eugène (* 1904; hij leeft in Wenen, en verstrekke informatie voor dit artikel); Dionysius Willem (* 1912).

Bosch, Lanen, Weiland en verdere aangehorigheden, een Heerenhuis met Tuin en Bosch (=Dennenoord), eene boerderij, benevens eenige perceelen Weiland, Bouwland, Bosch en Lanen onder de gemeente 's-Graveland en Hilversum ter oppervlakte van 68 hectaren 87 aren 82 centiareen.

De veiling geschiedt op bevel van de arrondissementsrechtbank te Haarlem namens de erfgenamen van mejuffrouw Catharina Cornelia van Bommel. Er blijken 30 gerechtigden te zijn tot de boedel, met de familienamen van Bommel, van Bevervoorde, Fürstner, Wentholt, van Rhijn, jhr Sandberg en Royer. Het te veilen gebied strekt zich uit van de 's-Gravelandse Vaart tot over de 's-Gravelandseweg.

Er blijven drie kopers over.¹ Het huidige gebied van de Trompenburg wordt verworven door Frans Ernst Blaauw, bezitter van Gooilust, die met Jonkvrouwe Louise Digna Catharina Six ge-

huwd was.² Het Corversbos-gedeelte met het heerenhuis Dennenoord gaat naar Geert van Mesdag voor f 168.580,-.³ Jonckheer Willem Six verkrijgt twee kavels rond zijn woonhuis Jagtlust voor f 21.731,-. Jonkheer Jan-Pieter Six had Jagtlust op 15-2-1861 voor f 16.000,- verworven van Bernhard Sinkel, die op Wisseloord woonde. Deze had het maar kort daarvoor verworven op 16-8-1856. In 1992 is Jagtlust door de erven Six verkocht.

De bewoners van de Trompenburg in de 20ste eeuw

Frans Ernst Blaauw bleef zelf op het aangrenzende Gooilust wonen. De Trompenburg heeft hij verhuurd.

1. Eerste huurder was de kunstschilder Johan Wilhelm Kaiser, die de Trompenburg tot 1 mei 1912 bewoonde. Hij zal wellicht de plafondschilderingen weer ontsluit hebben.

2. Na een leegstand van 4 jaren woonde er vanaf 20 mei 1916 Jonkheer John Charles van Lennep, die 17 augustus 1921 overleed. Zijn weduwe bleef er nog enkele maanden wonen.
3. De goede huisvrienden van Blaauw: de commissionair in effecten Hendrikus Joannes Middendorp, en zijn vrouw Johanna Elisabeth freule Berg, die met Blaauw verwant was, woonden er vervolgens van 4 mei 1922 tot de dood van de weduwe Middendorp in augustus 1953.⁷

De Trompenburg was inmiddels in andere handen overgegaan. Bij testament heeft Blaauw, wiens huwelijk met Jonkvrouwe Louise Digna Catharina Six kinderloos gebleven was, de Trompenburg en bijbehoren aan de staat gelegateerd, onder voorwaarde dat het zijn voorkomen en bestemming zal behouden. Met name wordt verdere bebouwing uitgesloten. Als Blaauw op 17 januari 1936 sterft gaat de Trompenburg over aan de staat en komt onder de administratie van de Dienst der Domeinen.¹⁴

Sinds 7 november 1953 woont het echtpaar Houthoff, aanvankelijk met hun kinderen, op de Trompenburg. Zij behoren daarmee tot de bewoners, die er het langst gewoond hebben. Zijn zij ook de laatste particuliere bewoners van de Trompenburg? Het legaat van Blaauw laat echter geen bestemmingswijzingen toe, terwijl het Landhuis voor een particulier zeer moeilijk te bewonen en te meubileren is. Het is in ieder geval te hopen dat het een bestemming behoudt of verkrijgt, die het unieke karakter van de Trompenburg versterkt.

De Trompenburgerlaan

Van de Trompenburg tot Quatre Bras loopt de Trompenburgerlaan. Admiraal Cornelis Tromp spoedde zich in de 17e eeuw over de laan om naar de Trompenburg te gaan, vanwaar hij de Zuiderzee kon zien. In de 18e en 19e eeuw moet de Trompenburgerlaan, blijkens kaarten, eenzelfde aanzien gehad hebben als thans de monumentale laan, die vanaf Gooilust in volle luister tot de bebouwing van Hilversum loopt. Nu is de Trompenburgerlaan een dichtbegroeid bospaadje, waar de vroegere monumentaliteit niet meer aan af te zien is. Ook het gedeelte van de laan op het gebied van de Trompenburg is ver-

Jonkheer Frans Ernst Blaauw, de excentrieke bewoner van Gooilust, onderhield onder meer een wereldberoemde collectie ganzen. Blaauw kocht Trompenburgh in 1907 en vermaakte dat bij zijn dood aan de staat (1936). (foto: collectie Goois Museum).

De Trompenburg, vanaf het Zuidereind te 's-Graveland.

waarloosd. Door ongeregelde houtkap tijdens de oorlog reeds zwaar gehavend, heeft men eind vijftiger jaren als werkverschaffingsproject alle resterende beuken gekapt en eiken geplant. Waarschijnlijk op verzoek van de boer heeft men de laan niet meer overal herplant.¹⁴

Wellicht dat in samenwerking van de gemeenten Hilversum en 's-Graveland en de huidige beheerders: Natuurmonumenten en de Domeinen ook de oude laan van Trompenburg tot aan Quatre Bras weer in zijn oude luister kan worden hersteld. Een beperkte openstelling van de laan als wandelallee, met behoud van de privacy van eventuele bewoners van de Trompenburg, zou voor de liefhebbers van dit gecultiveerde landschap een welkom geschenk zijn.

Het gehele natuurgebied tussen 's-Graveland en Hilversum dient als één landschapsmonument beschermd te worden. Er zijn de laatste jaren verschillende terreinen door houten optrekjes, schuurtjes, en campingachtige ontwikkelingen met name langs de Leeuwenlaan zeer in aanzien achteruitgegaan. Ook de laan achter Schoonoord verdient herstel en bescherming. Verdere verkaveling, die de prachtige structuur van het gebied aantasten zou moeten worden voorkomen. De Trompenburg is een uniek monument, niet alleen als gebouw op zich, maar ook in zijn samenhang met het omgevende cultuurlandschap.

Noten

- 1 W.W. Pott, de villa Wisseloord en zijn bewoners. E.P. 1991/4.
- 2 Not. Perk 15/3/1888. S.A.H.
- 3 Onderzoek Jörg Wunschhofer te Beckum, Westfalen.
- 4 Alle transportakten vermeld in dit artikel: Not. Perk S.A.H.
- 5 Brief vanuit Hilveroord uit 1828, daarin wordt ook gewag gemaakt, dat Eduard op Berg en Dal verblijft!
- 6 Bevolkingsregister 's-Graveland. S.A.H.
- 7 A.D. Wumkes, 5 zusjes en mijnheer pastoor. In de Gloriosa 1990/4.
- 8 W.W. Pott, 5 zusjes en mijnheer pastoor II. In de Gloriosa 1991/4. Het verblijf van de meisjes op de Trompenburg is in dit artikel ten dele beschreven.
- 9 Momenten rond een monument. 175 jaar Sint Antonius van Padua te Kortenhoef. Lente 1984.
- 10 Prof. Ir. Dion Kooien.
- 11 Nalatenschap Sophia Lipman. Dossier Kooien. Kath. Doc.Centr. Nijmegen.
- 12 TVE, 6e jaargang, blz. 23, 1976.
- 13 Mr. A.E. Meckman, zoon Tonny Zum Gahr, Wenen 1991.
- 14 Mr. H.I. Houthoff, huidige bewoner Trompenburg.

Trompenburgerlaan, gezien van Corverslaan, richting Quatre Bras (foto: Pott).

Het echtpaar Houthoff, bewoners van de Trompenburg vanaf 1953, gefotografeerd in het voorjaar 1992 (foto: Blesing).